

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Bedrijvencentrum Westerpark te Amsterdam monumentwaardig

Mulder, D.; Vermeer, G.

Publication date

2018

Document Version

Final published version

Published in

Cuypersbulletin

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Mulder, D., & Vermeer, G. (2018). Bedrijvencentrum Westerpark te Amsterdam monumentwaardig. *Cuypersbulletin*, 23(1), 6-9.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

BEDRIJVENCENTRUM WESTERPARK TE AMSTERDAM MONUMENTWAARDIG /

DAVID MULDER, GERRIT VERMEER

Het bedrijvencentrum Westerpark verrees in de jaren 1961-1964 naar ontwerp van ingenieurs- en architectenbureau Ae.G. en J.D. Postma in opdracht van de N.V. Levensverzekeringsmaatschappij Nillmij te Den Haag. J.J. van Soest, directeur van het Bureau voor Handels- en Industriebelangen, verrichtte de officiële opening op 8 mei 1964. Dit bureau had 'een werkzaam aandeel bij de stichting van het voor de hoofdstedelijke economie zo belangrijke gebouw'. Als aannemer trad de Gebam N.V. op, een dochteronderneming van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Havenwerken. Het gebouw bood bij de oplevering plaats aan zeventien ondernemingen met in totaal 240 werknemers.¹

Bureau Postma

Het architectenbureau Postma werd in 1919 opgericht in Deventer door Jan Diederik Postma sr. (1890-1962). Het legde zich al vrij snel toe op fabrieks- en kantoorgebouwen, maar het ontwierp ook villa's. Het bureau ontplooiëde een bijzondere deskundigheid op het gebied van nieuwe constructiemethoden en bouwmaterialen. Al snel strekten de activiteiten zich uit over heel Nederland. In 1939 trad Aebele Postma toe tot het bureau en in 1941 opende het een vestiging in Amsterdam

onder de naam Postma & Van Kempen om de klanten in het westen van het land beter te kunnen bedienen. Met het oog op de te verwachten opdrachten na de oorlog vestigde het bureau zich in 1944 op de Schiedamsedijk in Rotterdam. J.D. Postma jr. trad in 1950 toe tot het bureau. In 1954 kreeg Ae. Postma de leiding van het bedrijf en in 1957 ontstond de maatschap Ingenieurs- en Architectenbureau Ae.G en J.D. Postma met zowel J.D. senior als junior. Het bureau bleef bestaan onder andere namen en het archief bleef bewaard, maar onderzoek naar het omvangrijke oeuvre bleef tot dusverre achterwege. In Amsterdam bouwde het bureau bijvoorbeeld de betonnen graansilo op de Silodam (1952) en gebouwen voor de NDSM: het Kraanspoor en de Lasloads in 1952 en het centrale bedrijfskantoor op Klaprozenweg 75 in 1965-1970. Het bouwde in 1965 de bedrijfsgebouwen voor de Container Terminal Amsterdam, in 1971 een bedrijfsgebouw met kantoor voor de wijnhandel Jacobus Boelen en in 1975 de bedrijfsgebouwen voor Oranjewerf Scheepsreparatie B.V. Amsterdam, heden Damen Shipyards. Het bureau bouwde volgens de heersende stromingen, vermoedelijk naar wens van de opdrachtgever. Na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde het bureau een voorliefde voor

het modernisme, waarvan dit bedrijfsverzamelgebouw een voorbeeld vormt. Het oeuvre van het bureau geeft een representatief beeld van de ontwikkeling van de bedrijfs- en kantoorgebouwen in Nederland gedurende vrijwel de gehele twintigste eeuw.²

Beton, staal en baksteen

Het U-vormige pand, ontworpen door A.G. Postma en J.D. Postma jr., bestaat uit een kelder, een hoge begane grond en vijf verdiepingen (afb. 1). De gevel van de bovenste bouwlaag aan de Donker Curtiusstraat ligt een stuk terug, om de bouwhoogte aan deze zijde beter aan te laten sluiten op de geringere breedte van deze straat. De begane grond met een omlopende betonnen luifel, bevat grote etalages, waarachter zich oorspronkelijk showrooms bevonden. Twee poorten in de plint in de Donker Curtiusstraat verlenen auto's toegang tot het achtererf. Aan de straatzijde gaan boven de luifels strakke en vlakke

vliesgevels op met zeer dunne stalen kozijnen, aangebracht op een deels zichtbaar betonskelet. Aan de achterzijde ontsluiten galerijen over de volle breedte de verdiepingen. Een centrale, naar voren uitstekende toren dient voor het verticale verkeer. De gevels aan de galerijen vertonen ruime glaspartijen. Op de kopgevels pasten de architecten binnen het zichtbaar gelaten betonskelet een wandafdichting van rode baksteen toe. Op de bovenste verdieping bevonden zich een gezamenlijke kantine en een dakterras. In totaal bood het pand op een perceel van 1.800 vierkante meter 7.500 vierkante meter aan verhuurbare kantoorruimte, waaraan in de jaren zestig grote behoefte bestond. Bedrijfsverzamelgebouwen uit de late jaren van de wederopbouw zijn in Amsterdam zeldzaam.

Afb. 1. Het bedrijvencentrum Westerpark vanaf de Donker Curtiusstraat. Rechts de verffabriek uit 1941. Foto auteurs.

Afb. 2. De achtergevel van het bedrijvencentrum Westerpark. Foto auteurs.

Afb. 3. Op de voorgrond de drukinktfabriek van Merkelbach & Karstens uit 1939. Daarachter het bedrijvencentrum Westerpark. Foto auteurs.

Modernistisch ensemble

Er is bovendien sprake van hoge ensemblewaarde, doordat het pand deel uit maakt van een samenhangend cluster van een ooit uitgestrekt gebied van bedrijfspanden. Rechts van de Industrie- en Handelsflat Westerpark staat de voormalige verffabriek van de firma Jacob Martens, Donker Curtiusstraat 23, in 1941 gebouwd door architect Lau Peters. Dit gebouw is aangewezen als gemeentelijk monument. Achter het bedrijfsverzamelgebouw staat de voormalige drukinktfabriek Graficolor op Van Hallstraat 290, gebouwd door Ben Merkelbach en Ch.J.F. Karsten in 1939. Vanaf de overzijde van de Kostverlorenvaart biedt het hogere bouwwerk van bureau Postma de deels in gele baksteen opgetrokken gevels van dit rijksmonument een contrasterende, maar passende achtergrond (afb. 3). Met zijn U-vorm lijkt het zelfs met de verffabriek onderdeel van een bouwblok te vormen.

Het bedrijvent centrum Westerpark verkeert uitwendig nog nagenoeg in de oorspronkelijke staat. De stalen vliesgevels zijn

ondertussen dermate zeldzaam geworden, dat ze een restauratieve aanpak verdienen. In sommige van de hoge showrooms bevindt zich nog het betonnen verdiep met de originele, zakelijk vormgegeven trap (afb. 4).

Het Cuypersgenootschap heeft voor dit bijzondere en nog gawe bedrijfsverzamelgebouw uit de late jaren van de wederopbouw een gemeentelijke monumentenstatus aangevraagd. Met de twee iets oudere fabrieken in gele baksteen vormt het een bijzonder ensemble van bedrijfsgebouwen aan de Kostverlorenvaart.

NOTEN

- 1 *Algemeen Handelsblad*, 12 mei 1961 (eerste paal) en 9 mei 1964 (opening).
- 2 Nieuw Instituut, <https://zoeken.hetnieuweinstituut.nl/nl/archieven/details/POSZ/keywords/postma>. Zie ook de archiwijzer van de website van Bonas: <http://bonas.nl/archiwijzer/archiwijzer.htm>. Hier staan 500 werken vermeld.

Afb. 4. Een van de showrooms met de etalage aan de Curtius Donkerstraat. Foto auteurs.

